

Súd: Okresný súd Trnava
Spisová značka: 38P/35/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2123204858
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 12. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Kordošová
ECLI: ECLI:SK:OSTT:2023:2123204858.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Trnava sudkyňou JUDr. Janou Kordošovou vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: U. U., narodený X.X.XXXX, teraz umiestnený v Rodinnom detskom domove n. o., G. XXXX/X, Y., v konaní zastúpený opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava, dieťa matky: D. A., narodená XX.X.XXXX, trvale bytom Y., teraz R. O. XXX/X, E., a otca: D. U., narodený X.X.XXXX, Y. S., N.. V. Nr. XX, G. A Z. S., XXXXXX V., za účasti Mesta Trnava, o návrhu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava na vyslovenie osvojiteľnosti maloletého dieťaťa, na pozbavenie rodičov výkonu rodičovských práv a ustanovenie poručníka maloletému, takto

rozhodol:

- Konanie o osvojiteľnosti sa zastavuje.
- Návrh sa vo zvyšku zamieťa.
- Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Navrhovateľ Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava (ďalej aj „úrad“) sa návrhom doručeným tunajšiemu súdu dňa 16.6.2023 domáhal vyslovenia osvojiteľnosti maloletého U., pozbavenia jeho rodičov výkonu rodičovských práv k maloletému a z tohto dôvodu ustanovenia Mesta Trnava za poručníka maloletému. V návrhu úrad uvádzal, že uznesením tunajšieho súdu zo dňa 4.7.2022 v konaní pod sp. zn. 39PPOm/2/2022 bol neodkladným opatrením maloletý U. U. dočasne zverený do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov do Rodinného detského domova n. o. (RDD), lebo matka prišla o bývanie a nedokázala dieťaťu zabezpečiť ani základné potreby. Dieťa bolo toho istého dňa v RDD aj umiestnené. Matka deklarovala svoj záujem o maloletého, avšak najskôr si musí podľa jej vyjadrení nájsť prácu a bývanie, čo odhadovala na obdobie minimálne jedného roka. Dňa 11.1.2023 bol maloletý zaradený do zoznamu detí, ktorým treba sprostredkovať náhradnú starostlivosť formou pestúnskej starostlivosti, s čím matka súhlasila. O dieťa sa zaujíma len sporadicky, od umiestnenia bola za ním osobne len dvakrát 29.9.2022 a 17.10.2022. Otec sa o dieťa nezaujíma vôbec, ani nik z rodiny, či blízkych osôb. Dňa 29.5.2023 počas súdneho pojednávania matka uviedla, že súhlasí s ústavnou starostlivosťou nad maloletým a táto bola nariadená rozsudkom tunajšieho súdu č. k. 20P/28/2022-58 dňa 29.5.2023. Zo spisu vyplynul dátum právoplatnosti tohto rozsudku 28.6.2023. K návrhu úrad pripojil rodný list maloletého dieťaťa.

2. Rodičia sa k návrhu nevyjadrili.

3. Následne úrad doručil na súd správu o maloletom dieťati zo dňa 6.12.2023, v ktorej je uvedené, že matka dieťaťa je od 31.7.2023 ubytovaná v Komunitnom dome D. v E.. Prijatá bola vo vysokom štádiu tehotenstva, s nedostatkom finančných prostriedkov. Pracovníci zariadenia pomohli matke vybaviť

peňažné príspevky, a to ochranný príspevok v tehotenstve, príspevok v hmotnej núdzi a príspevok na bývanie. Napriek tomu, že matka mala už zabezpečené bývanie a telefonicky si dohodla niekoľko termínov návštevy syna, za U. prišla až 12.9.2023. RDD v správe uviedol, že stretnutie prebehlo pokojne, dieťa sa matke potešilo. Spočiatku bol maloletý nervózny, sedel vedľa matky strnulo, neudržiaval s ňou očný kontakt, ani dotyk. Postupne sa uvoľnil, začal sa s matkou hrať, rozlúčili sa objatím. Matka dňa 26.9.2023 porodila ďalšieho syna Q. A., o ktorého sa chce postarať spolu s partnerom Q. A., ktorý pracuje v K. a snaží sa nájsť pre nich bývanie. Partner súhlasí, aby s nimi v budúcnosti býval aj U., a tak by si ho matka „potom zobrala k sebe“, vyjadrila sa. Zvažuje podanie návrhu na zrušenie ústavnej starostlivosti, no nemá ešte pripravené vhodné podmienky, aby sa dokázala postarať o obe deti. Plánuje bývať v krízovom centre D. s Q. a U. chce navštevovať. Matka tam má k dispozícii vlastnú izbu zariadenú dvoj-lôžkom s úložným priestorom na ošatenie. Sociálna pracovníčka uviedla, že pre novorodenca je všetko pripravené. Kuchyňa a kúpeľňa sú spoločné pre všetkých klientov zariadenia, nachádzajú sa v spoločných priestoroch. Matka má v zariadení zabezpečenú pomoc a podporu, týkajúcu sa zvyšovania rodičovských a sociálnych zručností, a tiež pomoc psychológa. Nastavili jej finančný a jedálny program. Centrum matke vyjadrilo podporu týkajúcu sa kontaktu s U., zatiaľ na pobyte u matky nebol. Matkin príjem tvorí príspevok v hmotnej núdzi, ochranný príspevok a príspevok na bývanie, spolu v sume 230 eur a partner jej ešte posielal peniaze cca 100 eur mesačne. Za ubytovanie v krízovom stredisku platí matka 130 eur mesačne a tiež pravidelne platí výživné na U. a 38 eur mesačne. Aktuálne matka potrebuje pomoc pri zvládaní základnej starostlivosti o dieťa, rady centra však rešpektuje. Dňa 23.10.2023 prebehlo stretnutie matky s U. v RDD. Matka priviedla aj maloletého Q.. Matka sa U. prihovárala, spýtala sa ako sa má, čo robieva v škôlke. U. brata pohladil na rozlúčku. Stretnutie prebehlo pokojne. Ďalší termín návštevy si matka nedohodila, o pobyt dieťaťa u seba nepožiadala. Dňa 10.11.2023 sociálna pracovníčka RDD počas návštevy úradu uviedla, že U. sa zmenila profesionálna náhradná rodina. Dôvodom bolo, že sa dieťaťu počas návštev v aktuálnej náhradnej rodine zapáčilo a chcel tam zostať dlhšie. V pôvodnej rodine mal zabezpečenú riadnu starostlivosť, ale k aktuálnej rodine si vybudoval lepšiu citovú väzbu. Profesionálna náhradná matka uviedla, že U. si u nich veľmi rýchlo zvykol, páčilo sa mu tam na pobytoch. Dieťa potrebuje stabilitu, je veľmi vďačné za pozornosť a pochvalu, rado pomáha pri vysávaní, chodia spolu na prechádzky aj so psami. U. prišiel do herne usmiaty, hneď všetkých pozdravil. Z plecniaka začal vyberať hračky a rozprávať o nich. Povedal, že sa má dobre, ešte nechodí do škôlky, pretože sa presťahoval. Bola ho navštíviť mama, ale už sa nepamätá, čo hovorila, mala so sebou aj bábätko, ako sa volá, nevie. U. sa pochválil, že doma (v profesionálnej rodine) má psíkov Šajmu, ktorú trénuje, a Polinku. Počas celého stretnutia U. zapájal do hry pracovníkov úradu, hrali sa na doktora a pacienta, rozprával básničky, ukazoval ako cvičí. Na konci stretnutia sa s každým rozlúčil. U. ov psychomotorický vývoj je v rozmedzí požadovanej normy. V oblasti sociálne-emočného vývinu nadväzuje kamarátske vzťahy, voči starším deťom sa správa priateľsky, dokáže sa podeliť, podarovať niečo, požičať. Dohodne sa s inými, ale dokáže hájiť svoj názor. U. má zabezpečenú riadnu lekársku starostlivosť, navštevuje logopéda a tiež kraniosakrálnu terapiu. Od umiestnenia maloletého v RDD ho matka navštívila v dňoch 29.9.2022, 17.10.2022, 12.9.2023 a 23.10.2023. Počas stretnutia bol syn pri matke uvoľnený, pokojný a spontánne s ňou komunikoval. Matka si pravidelne plní vyživovaciu povinnosť, otec si vyživovaciu povinnosť neplní. Nik iný sa o dieťa v RDD nezaujímal. D. dňa 11.11.2023 informovalo úrad, že matka deklaruje odchod do ČR za partnerom, v rámci svojich možností zvláda starostlivosť o dieťa. O pobyt U. u seba neprejavila záujem. Matka sa snaží riadne zabezpečovať starostlivosť o Q. a navštevovať U.. Matka bola upovedomená o možnosti podať si návrh na zrušenie ústavnej starostlivosti, nevyjadrila sa, či má záujem. Priznala, že mala konflikt v zariadení D. z dôvodu, že im nechcela povedať o peniazoch od partnera, všetko si však vysvetlili a zostáva v krízovom centre. Dňa 29.11.2023 sa konalo osobné stretnutie matky s U. v RDD. Matka prišla aj s maloletým Q., všetci traja boli na prechádzke. U. si priniesol bagetu a džús, bol usmiaty a spokojný. Nemal problém odísť s matkou bez sprievodu. Matka odovzdala U. do domova podľa dohody; priniesla mu ovocie a sladkosti. Rozlúčili sa pokojne pusou na líce, U. pobozkal tiež brata. O stretnutí sa zmienil aj v profesionálnej rodine. Neovplyvnilo to nijako jeho reakcie. Ani pozitívne, ale ani negatívne. Aktuálne má sama matka pochybnosti, či sa zvládne postarať o obe deti. Po poslednej návšteve dieťaťa sa vyjadruje, že sa o syna chce postarať, ale nepodniká žiadne kroky, i napriek podpore a motivácii pracovníkov zariadenia.

4. Súd sa oboznámil s týmito listinami dňa 11.12.2023 na pojednávaní, ktoré sa konalo v neprítomnosti biologického otca dieťaťa D. U., lebo sa na súd bez ospravedlnenia nedostavil; mal by sa zdržiavať v V., no matka ani dieťa ho už päť rokov nevideli. Vyživovaciu povinnosť voči maloletému si vôbec neplní. Súd vypočul všetkých prítomných účastníkov, oboznámil sa s relevantnými dôkazmi a mal za preukázané nižšie opísané skutočnosti.

5. Z obsahu spisu tunajšieho súdu sp. zn. 20P/28/2022 vyplynulo, že prvé dieťa rodičov O. Z. A., narodená 1.11.2016, bola zverená do opatery starej matke zo strany otca do V., kde aj od narodenia žila. Maloletý U. ako ďalšie dieťa rodičov D. A. a D. Carculeu, má päť rokov. Už rok a pol sa nachádza v profesionálnej náhradnej rodine Rodinného detského domova v Trnave, nedávno zmenil miesto svojho pobytu a presťahoval sa do inej domácnosti, kde sa hráva so psíkmi a je tam veľmi spokojný. Matka ho dobrovoľne odovzdala do ústavnej starostlivosti, lebo nemala vytvorené vhodné podmienky pre starostlivosť o dieťa, ani zabezpečené bývanie. Takmer rok dieťa v RDD nenavštívila. V poslednej dobe sa postoj matky zmenil, bola za U. v domove aj s babätkom, ktoré sa jej nedávno narodilo. Do krízového centra, kde matka momentálne aj s novorodencom žije, U. na pobyt nezobrala doposiaľ ani raz, avšak plánuje tak urobiť, aj za podpory sociálnych pracovníčok. Matka stále nevie, či by zvládla starostlivosť o obe deti, možno odíde za partnerom a otcom jej druhého dieťaťa do Čiech. U. sa páči v profesionálnej náhradnej rodine, je to šikovný a milý chlapec; stretnutia s matkou a bratom v ostatnej dobe prebiehali pokojne. V jednej domácnosti matka s oboma deťmi ešte nebola, preto nie je možné posúdiť, ako by túto starostlivosť dokázala zvládnuť.

6. Opatrovník dieťaťa sa cestou zástupkyne na pojednávaní vyjadril, že trvá na podanom návrhu aj napriek tomu, že matka dieťa trikrát navštívila. Úrad tieto jej návštevy považoval za účelové. Hoci matka prišla z Čiech už v marci 2023, malého U. nenavštevovala. Prvá návšteva po dlhej dobe pri synovi v domove bola krátko pred pôrodom jej ďalšieho dieťaťa. Maloletý U. má však matku rád, potvrdila pracovníčka úradu. Potešil sa z jej príchodu, hoci bol i trochu zmätený, lebo ju nevidel skoro rok. Ďalšie návštevy už boli vrúcnejšie, posledná pred týždňom.

X. U. je podľa opatrovníka veľmi dobré dieťa. Nie sú s ním žiadne výchovné problémy, ani v novej profesionálnej rodine, je veľmi prispôsobivý. Vďačný je za každú pochvalu. Chlapec je zapísaný v zozname detí, ktorým treba sprostredkovať pestúnsku starostlivosť, avšak doposiaľ sa nepodarilo nájsť pre neho vhodných pestúnov. Matka by si staršie dieťa mohla brávať do krízového centra aspoň na pobyty, keďže v súčasnosti nemá vytvorené vhodné podmienky pre starostlivosť o obe deti. Matka sa vyjadrila, že by s tým nemala mať problém. Vyživovaciu povinnosť voči U.ovi si riadne plní.

8. Podľa § 111 Civilného mimosporového poriadku (zákon č. 161/2015 Z. z.), v konaní vo veciach starostlivosti súdu o maloletých súd rozhoduje o úprave výkonu rodičovských práv a povinností (písm. b) a o poručníctve (písm. e). Podľa § 120 Civilného mimosporového poriadku, súd rozhoduje vo veciach starostlivosti súdu o maloletých rozsudkom, ktorý okrem všeobecných náležitostí obsahuje aj poučenie o spôsoboch výkonu rozhodnutia. V zmysle § 135 písm. a) Civilného mimosporového poriadku, konaním vo veciach osvojenia je aj konanie o osvojiteľnosti. Podľa § 137 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku, návrh na začatie konania o osvojiteľnosti môže podať zákonný zástupca dieťaťa, u ktorého sú splnené predpoklady na osvojenie podľa predpisov rodinného práva, orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately alebo zariadenie, v ktorom je dieťa umiestnené. Podľa § 140 Civilného mimosporového poriadku, ak nie sú splnené podmienky osvojiteľnosti, súd konanie zastaví. Podľa § 141 Civilného mimosporového poriadku, o osvojiteľnosti rozhodne súd najneskôr do troch mesiacov odo dňa začatia konania. Túto lehotu možno predĺžiť najviac o tri mesiace, ak rozhodnutiu súdu bránia vážne dôvody a objektívne príčiny.

9. Podľa § 102 ods. 1 zákona o rodine (č. 36/2005 Z. z.), na osvojenie nie je potrebný súhlas rodičov osvojovaného maloletého dieťaťa ani súhlas maloletého rodiča maloletého dieťaťa, ak

a) počas najmenej šiestich mesiacov neprejavovali skutočný záujem o maloleté dieťa najmä tým, že ho nenavštevovali, neplnili si pravidelne a dobrovoľne vyživovaciu povinnosť k maloletému dieťaťu a nevynaložili úsilie upraviť si svoje rodinné a sociálne pomery tak, aby mohli osobne vykonávať starostlivosť o maloleté dieťa, ak im v prejavení záujmu nebránila závažná prekážka, alebo

b) počas najmenej dvoch mesiacov po narodení dieťaťa neprejavili o dieťa žiadny záujem, ak im v prejavení záujmu nebránila závažná prekážka, alebo

c) je rodičom žena, ktorá požiadala o utajenie svojej osoby v súvislosti s pôrodom podľa osobitného predpisu a počas najmenej dvoch mesiacov po narodení dieťaťa neprejavila o dieťa žiadny záujem, alebo

d) dajú súhlas na osvojenie vopred bez vzťahu k určitým osvojiteľom.

Podľa odseku 4 citovaného ustanovenia, o splnení podmienok osvojiteľnosti maloletého dieťaťa uvedených v odseku 1 rozhoduje súd na návrh orgánu sociálnoprávnej ochrany alebo aj bez návrhu.

Podľa § 38 ods. 4 zákona o rodine, ak rodič zneužíva svoje rodičovské práva a povinnosti najmä

týraním, zneužívaním, zanedbávaním maloletého dieťaťa alebo iným zlým zaobchádzaním s maloletým dieťaťom, alebo výkon rodičovských práv a povinností napriek predchádzajúcim upozorneniam závažným spôsobom zanedbáva, súd pozbaví rodiča výkonu rodičovských práv.

10. Kvalifikovaný nezáujem o dieťa je stav, pri ktorom je zjavné, že rodič nemieni (subjektívne hľadisko) obnoviť svoju starostlivosť o dieťa alebo obnoviť realizáciu výkonu svojich rodičovských práv a povinností. Pre ľahšie posúdenie zákonodarca poskytol demonštratívny výpočet príkladov kvalifikovaného nezájumu. Je to prípad, ak rodičia dieťa počas určenej doby nenavštívili, neplnili si dobrovoľne a pravidelne vyživovaciu povinnosť, nevynaložili úsilie upraviť si svoje rodinné a sociálne pomery tak, aby mohli vykonávať starostlivosť o svoje maloleté dieťa. Tento výpočet nie je uzavretý. Záujem o dieťa, ktorý by rodičia v priebehu tejto doby prejavili, nesmie byť iba formálny (napríklad výlučne pohľadnica pravidelne raz polročne). Musí byť podložený skutočne kladným vzťahom a vôľou prejavovať sa voči dieťaťu ako rodič. Pri jeho hodnotení súd musí vychádzať z doterajšieho postoja rodičov, z ich odôvodnenia, prečo sa o dieťa nestarajú, z úkonov, ktorými sa rodičia pokúšali zlepšiť svoju situáciu, aby sa spolužitie rodiny obnovilo. Dokazovanie treba zamerať na možnosti, ktoré boli rodičom ponúknuté štátnymi orgánmi (pri plnení pozitívneho záväzku štátu v rodinnoprávnych vzťahoch), či ich rodičia využili, či spolupracovali s týmito štátnymi orgánmi (napr. úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, orgány sociálneho zabezpečenia, orgány samosprávy a pod.), či sa podrobili liečeniu závislostí, či dodržiavali uložené opatrenia a s akým výsledkom a pod. Záujem o dieťa sa nemusí vždy prejavovať osobným stretávaním, ale aj z iného konania rodiča musí byť jednoznačne zrejmé, že mu nie je osud dieťaťa ľahostajný. Do úvahy prichádza i zhodnotenie výkonu rodičovských práv a povinností - či rodič spolupracoval napríklad so zariadením, v ktorom je dieťa umiestnené, pri zastupovaní maloletého alebo bolo dieťaťu potrebné ustanovovať opatrovníka. Ďalšiu pozornosť treba venovať skutočnosti, či rodičom nebránila v prejavení záujmu závažná prekážka. V praxi nezanedbateľnou prekážkou býva umiestňovanie dieťaťa do vzdialeného ústavného zariadenia, ktorého vzdialenosť rodičovi v hmotnej núdzi neumožňuje časté alebo takmer žiadne návštevy. Aj v takomto prípade musí súd zohľadniť dôvod, prečo rodič dieťa nenavštívil a posudzovať jeho záujem ako komplex konaní smerujúcich k obnoveniu starostlivosti o dieťa. Rodič napríklad môže venovať snahu zabezpečeniu bytovej otázky, aby dieťa mohol prebrať do starostlivosti. Preto počas dlhšieho obdobia pracuje viac, má menej voľna, šetrí a pod. Toto sú skutočnosti, ktoré svedčia proti osvojeniu dieťaťa. Skutočný kvalifikovaný nezáujem rodiča musí trvať minimálne počas 6 mesiacov.

11. V tomto konaní o osvojiteľnosti, kedy súd okrem toho rozhodoval aj o návrhu úradu na pozbavenie rodičov výkonu rodičovských práv a ustanovení poručníka maloletému, čo sú konania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých, o ktorých sa rozhoduje rozsudkom, vznikla paradoxná procesná situácia, pretože súd dospel k záveru, že podmienky osvojiteľnosti dieťaťa nie sú splnené, a mal by teda rozhodnúť uznesením o zastavení konania. Keďže zároveň sa rozhodovalo aj o zamietnutí návrhu úradu vo zvyšku (vec starostlivosti o maloletého), súd rozhodol o celom predmete jedným rozsudkom, ktorý obsahoval aj výrok o zastavení konania. Dĺžka konania bola zo zákona obmedzená trojmesačnou (maximálne šesťmesačnou) lehotou na rozhodnutie o osvojiteľnosti dieťaťa. Súd došiel v tomto vymedzenom čase pre svoje rozhodnutie k názoru, že podmienky osvojiteľnosti nie sú dané, lebo v poslednej dobe začala matka dieťa v domove navštevovať častejšie a deklaruje svoj záujem o maloletého, pravidelne si plní svoju vyživovaciu povinnosť. Reálne však nemá stále matka vytvorené predpoklady pre riadnu starostlivosť o syna, lebo žije so svojím mladším synom Q. v krízovom centre, kde sa pri ňom postupne snaží získavať rodičovské zručnosti. Najstaršie dieťa matky sa od narodenia zasa nachádza v starostlivosti starej matky zo strany otca v V.. K. dieťa U., o ktorom sa teraz koná, má aktuálne svoje zázemie vybudované v novej profesionálnej rodine, kde sa mu veľmi páči a u matky na pobyte nebol ani raz. V budúcnosti sa preukáže, či bol záujem matky o syna úprimný, resp. len predstieraný pred uskutočnením súdneho pojednávania.

12. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 CMP, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu, lebo tento zákon neustanovuje a ani účastníci nenavrhli inak.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné podať odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na tunajšom súde. V odvolaní sa uvedú všeobecné náležitosti podania: a) ktorému súdu je určené, b) kto ho

robí, c) ktorej veci sa týka, d) čo sa ním sleduje, e) podpis, f) spisová značka, a tiež osobitné náležitosti: g) proti ktorému rozhodnutiu odvolanie smeruje, h) v akom rozsahu sa napáda, i) z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne - odvolacie dôvody, j) čoho sa odvolateľ domáha - odvolací návrh (§ 127 ods. 1, 2 a § 363 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že: a) neboli splnené procesné podmienky, b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 CSP). Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 CSP). Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní (§ 62 ods. 1 a 2 CMP). V odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy (§ 63 CMP).